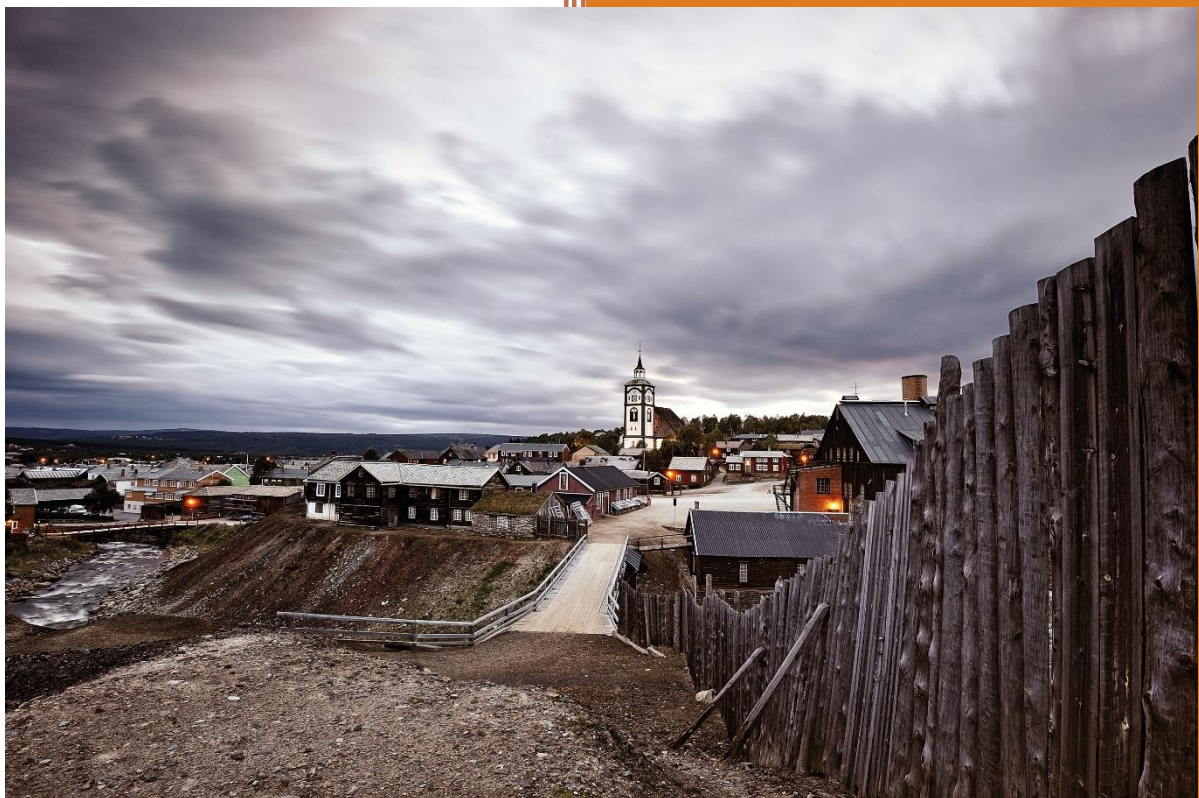

2016

Rørosmuseet årsmelding

Innhold

Innledning.....	3
Viktige hendelser i 2016.....	3
Utvikling - Fornyng	4
Gjestene våre - Publikumsutvikling og formidling	5
Forvaltning av samlingene	8
Kunnskapsutvikling.....	9
Bygningsvernsenteret	10
Istandsettingsprosjekter	11
Nasjonalparksenteret.....	12
Drift og sikkerhet.....	13
Organisasjon.....	15
Økonomi.....	16
Utstillinger	17
Arrangementer.....	18

Forsidefoto: Øystein Engan

Innledning

Rørosmuseet har hatt et aktivt og godt år i 2016, med mange publikumsaktiviteter, både utstillinger og arrangementer. Museet har et bredspektret oppdrag, som regionens kompetanseorganisasjon innen både verdensarv, kulturhistorie, samisk historie, bergverk, naturformidling og bygningsvern.

Museets 22 fast ansatte, og enda flere sesongansatte og prosjektengasjerte holder et høyt tempo for å løse de mange viktige oppgavene som blir tildelt et museum på et verdensarvsted. De mange hundre engasjerte i våre venneforeninger er også et vesentlig bidrag til å holde fokus på de viktige natur- og kulturhistoriske verdiene vi skal forvalte og formidle.

Viktige hendelser i 2016

Fire store saker har preget året. Det har vært arbeidet mye med autorisasjon som verdensarvsenter sammen med verdensarvråd og verdensarvkoordinator, søknad om autorisasjon ble oversendt KLD og Miljødirektoratet i oktober.

Det er også lagt ned en stor innsats for å få til en god framtidig forvaltning av eiendommene og eiendelene etter Røros kobberverks konkursbo, som Rørosmuseet har forvaltet på vegne av Klima- og miljødepartementet siden 1980.

Museumsområdet med Slegghaugene, Malmplassen og Smelthytta, hvor verdensarvsenteret planlegges.

Museet etablerte før sommeren ny hjemmeside, på samme plattform som de andre museene i MiST. Dette var et betydelig løft, både for markedsføring og formidling, og verktøyet har vist seg å fungere svært godt. Hjemmesiden ligger i en integrert løsning med andre digitale verktøykasser, som digitalt museum og kulturpunkt.

Museet fikk på sen vinteren en henvendelse fra Destinasjon Røros om overtakelse av de kulturhistoriske omvisningene som har vært drevet av destinasjonsselskapet. Museet har sagt ja til dette, og har brukt høsten til å forberede seg på en overtakelse fra årsskiftet.

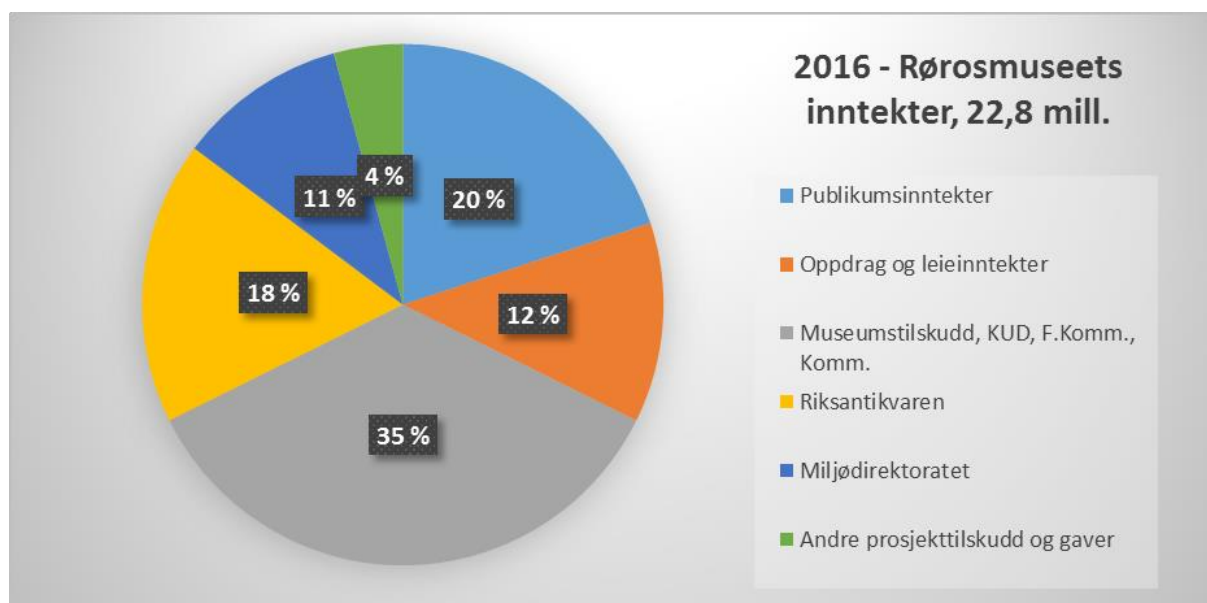
Utvikling - Fornyning

Rørosmuseet har et sammensatt oppdrag. Museet er et kulturhistorisk museum, men har gjennom mange år jobbet tett mot både kulturminnevernet og naturvernet. Som museum på et verdensarvsted opplever vi både sterke ytre forventninger og interessante muligheter til å utvikle vår samfunnsrolle, og ha en noe bred tilnærming til samfunnsoppdraget. Dette er også en tilnærming vi har lyktes godt med, spesielt i relasjonen mellom museets bygningsvernsenter og kulturminnevernet. Vi har hvert år mange nasjonale og internasjonale fagbesøk, som vil se hva vi gjør og hvordan vi har organisert samarbeidet på Røros.

Riksantikvaren på «praksiskurs» med bygningsvernsenteret på taket av Krutthuset

Museet har gjennom dette arbeidet utviklet sterke relasjoner både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Spesielt bør nevnes kommunene i regionen, fylkeskommunene, Riksantikvaren, Miljødirektoratet, fagskoler, høyskoler og universiteter, i tillegg til museumsnettverkene. De mange relasjonene og det sammensatte oppdraget synliggjøres også når en ser på hvem som bidrar økonomisk til museets aktivitet.

Gjestene våre - Publikumsutvikling og formidling

Omvisning i Taubanestasjonen på Nedre Storzartz, aktivitetsdag på Storzartz den 3. september

Informasjonskanaler

Rørosmuseet driver formidling på mange besøkssteder, ute i terrenget og digitalt. Vi har gjennom flere år arbeidet med digital formidling ute i terrenget via løsningen **Kulturpunkt.org**, og å få samlingene ut på nett via **Digitaltmuseum.no**. Før sommeren ble den digitale verktøykassa utvidet med nye hjemmesider laget i **Museum24**. Gjennom den nye hjemmesiden har vi fått en mye bedre kommunikasjon til publikum, og det er lettere å finne fram til både besøkssteder og arrangementer. Det er også en stor fordel at vi kan jobbe delvis på tvers mellom de tre verktøyene ovenfor, dette gjør det lettere å få til gode løsninger for publikum framover, både for informasjon og formidling.

Vi får nå ut informasjon om museets aktiviteter langt bedre enn tidligere og også mer målgrupperettet. I kombinasjon med museets Facebookside og andre verktøy som Tripadvisor tror vi også at dette har vært med og bidratt positivt til økt besøkstall. Smelthytta og Olavsgruva er ratet som hhv. nr. 2 og nr. 3 av «ting å gjøre» på Røros i Tripadvisor.

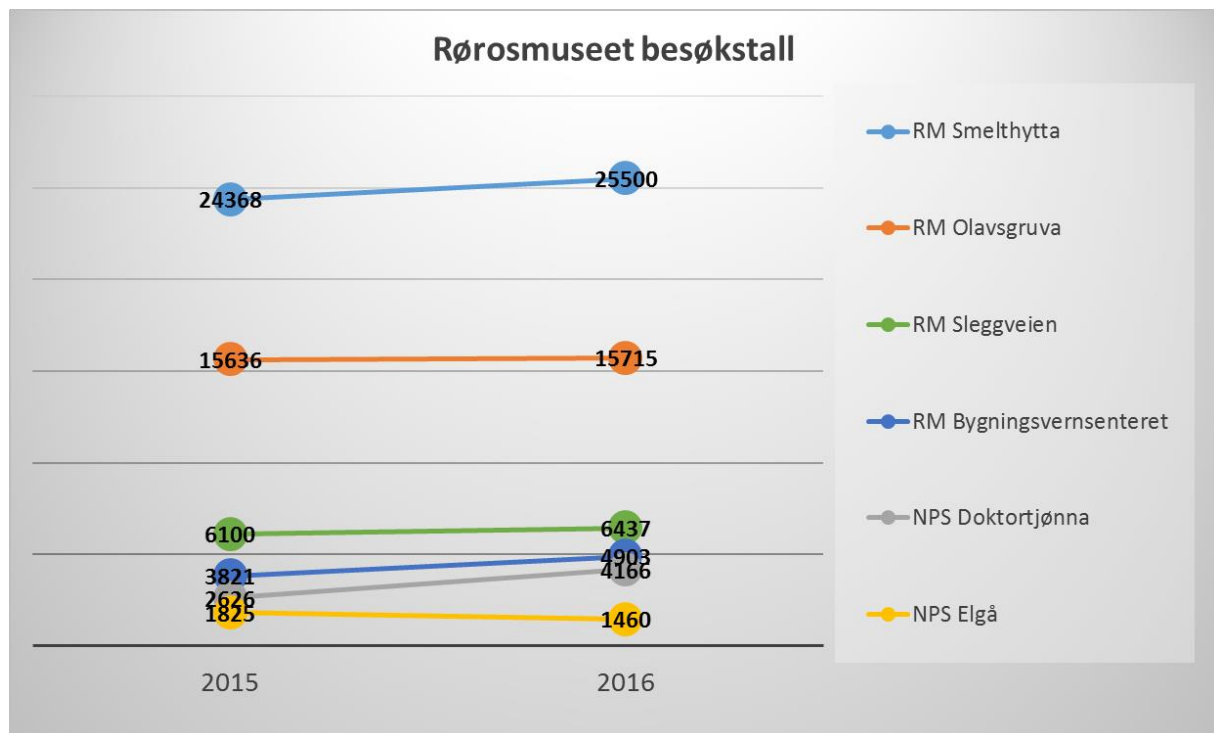

Guideopplæring

Selv om digitale løsninger blir stadig viktigere vil vi fortsatt legge stor vekt på både utstillinger og personlig formidling gjennom omvisninger og arrangementer. Vi er opptatt av at den personlige formidlingen skal ha høy kvalitet. Vi legger stor vekt på god rekruttering og opplæring av guider og arrangerer hvert år guidekurs for nye og gamle guider. Kurset strekker seg over ca. 40 timer og går gjennom et bredspektret antall temaer. Et vesentlig moment i opplæringen er også sikkerheten, Rørosmuseet har noen kompliserte formidlingsarenaer og guidene må kunne håndtere situasjoner som oppstår.

Besøksstall

Rørosmuseets besøksstall har hatt en jevn vekst siden 2006. Vi gjorde noen endringer i tellemetoden fra og med 2015, som gjør at rapporterte tall ikke er direkte sammenlignbare med tidligere år. I 2016 har vi registrert 58181 besøkende, en økning på 3800 fra året før, i 2015 hadde vi 54376 registrerte besøkende. Økningen fordeler seg litt ulikt på besøksstedene. I tallene ligger bare besøkende som har løst billett eller deltatt på et arrangement, besøkende på museets uteområder (Malmplassen, Slegghaugen, Doktortjønna, Storwartz) er ikke med i tallene. I Pressemuseet Fjeld-Ljom har vi ikke fått lagt opp et godt registreringssystem enda, så tall derfra er foreløpig ikke med.

Tilrettelegging for publikum

Et større arbeid ble satt i gang på høstparten for å få til bedre publikumsmottak og butikk i Smelthytta. Nytt butikk møblement ble innkjøpt og ny resepsjonsdisk satt i bestilling. Arbeidet skal ferdigstilles på nyåret i 2017 og vil gi en mer publikumsvennlig løsning i inngangspartiet. Ved nasjonalparksenteret ved Doktortjønna er det igangsatt et stort arbeid med ny utstilling og publikumsmottak.

Omvisninger

I 2016 ble det igangsatt et arbeid for at museet i 2017 skal overta omvisningene i Bergstaden og gruppeomvisninger i Røros kirke og på Ratvolden, Johan Falkbergets hjem. I tillegg skal vi nå ha ansvaret selv for gruppeomvisningene i museets egne anlegg.

Utstillinger

 <p>Gullets mørke side</p> <p>Utstilling med fotografier av den anerkjente amerikanske fotografen Larry C. Price, som har dokumentert barnearbeid i gullgruver i Asia og Afrika og de ødeleggende følgene av dette.</p> <p>UTSTILLING, RØROSMUSEET SMELTHYTTA 23. apr – 31. aug</p>	<p>SPENNVIDDE</p> <p>Grafikk av RANDI ANNIE STRAND ELLEN KARIN MÆHLUM 11. juni – 31. august 2016</p> <p>Spennvidde</p> <p>Røros Kunstlag presenterer årets sommerutstilling i Smelthytta med Ellen Karin Mæhlum og Randi Annie Strand.</p> <p>UTSTILLING, RØROSMUSEET SMELTHYTTA 11. jun – 31. aug</p>	 <p>Dalvedh</p> <p>Dalvedh er et kunstprosjekt av Sissel M. Bergh – i samarbeid med Frode Fjellheim. Utstillingen belyser historien gjennom det sørsamiske perspektivet.</p> <p>UTSTILLING, RØROSMUSEET SMELTHYTTA 10. sep – 27. nov</p>	 <p>Queering Sápmi</p> <p>Queering Sápmi er et fotoprojekt som forteller historiene til personer som utfordrer de tradisjonelle normene omkring kjønn, seksualitet og identitet innenfor den samiske minoritetsgruppen.</p> <p>UTSTILLING, RØROSMUSEET SMELTHYTTA 29. sep – 27. nov</p>
---	--	---	---

Museet hadde et allsidig utstillingsprogram i 2016. I Smelthytta startet utstillingsvinteren med den samiske utstillinga *Duodji in my heart* og billedvevutstillinga *Dette er Norge*. Røros kunstlag stod ansvarlig for sommerens kunstutstilling *Spennvidde*, som ble vist parallelt med utstillinga *Gullets mørke side*, innlånt fra Norsk bergverksmuseum. *Gullets mørke side* omfattet bilder tatt av fotografen Larry C. Price, som har dokumentert barnearbeid og arbeidsforhold i gullgruveindustrien i dag. En viktig samtidsutstilling som setter den norske bergverks historien i et dagsaktuelt perspektiv. *Dalvedh* og *Queering Sapmi* stod på plakaten i høst; to viktige utstillinger om samisk historie og samtid. Begge utstillingene åpnet samtidig med den samiske kulturfestivalen Raasten Rastah. Vår faste draktutstilling *Ti' finpussa* har blitt revidert med innlån av brudeutstyr fra Norsk Folkemuseum.

Verdensarven som veiviser

«Verdensarven som veiviser» er et stort skoleopplegg under oppbygging. Opplegget skal til slutt omfatte hele skoleløpet t.o.m. videregående skole, i tillegg til barnehager. Prosjektet har gått over flere år, og planen er at det etter hvert skal inngå i det pedagogiske arbeidet ved et verdensarvsenter. Prosjektet er i fase en finansiert med midler fra Unesco Norge, i fase to med skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Hedmark og via verdensarvkoordinators budsjett. På sikt skal det fungere slik at

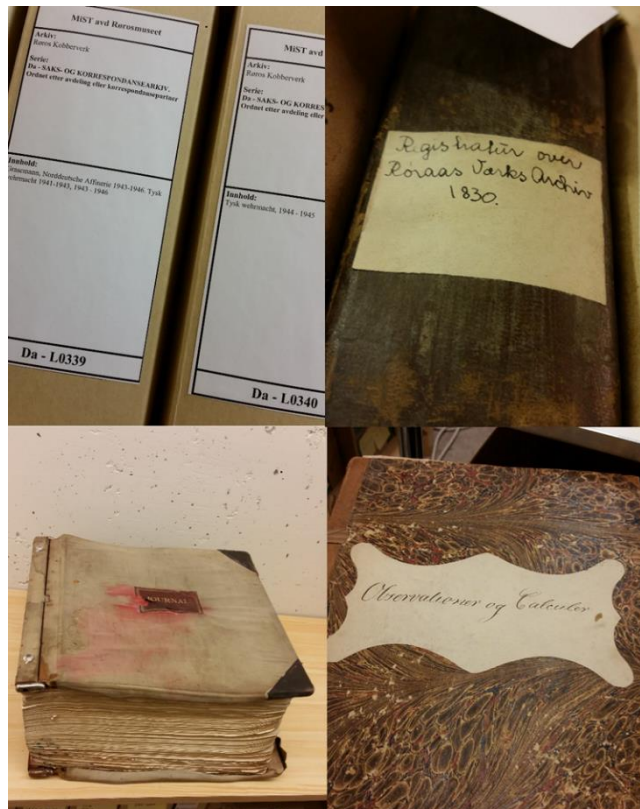
skoleoppleggene kan brukes ved alle skolene innenfor buffersone-området til verdensarven (Tolga, Os, Røros, Holtålen og Engerdal).

Med skolenes læreplaner som ramme for prosjektet og et godt samarbeid med de ansatte ved skolene blir prosjektet til en integrert del av undervisningen. I 2016 har vi fortsatt med allerede igangsatte opplegg på flere trinn, og det er prøvd ut et opplegg om håndverkstradisjoner for 6. trinn.

Forvaltning av samlingene

Rørosmuseet forvalter samlingene som eies av Stiftelsen Rørosmuseet. Vi forvalter også, i samarbeid med Riksantikvaren, eiendommene etter Røros kobberverks konkursbo som eies av Klima- og miljødepartementet.

Rørosmuseet har gjennom flere år arbeidet med en revisjon av samlingene, et arbeid som vil fortsette i årene framover. Inntak til museet er derfor forsøkt redusert inntil bedre oversikt over samlingene foreligger, og en forutsetning for tilvekst til samlingene er god dokumentasjon. Oppbevaringsforholdene er blitt forbedret de siste årene, og flytting mellom gamle og nye magasin pågår. De største utfordringene framover er ivaretaging og oppbevaring av store gjenstander knyttet til de teknisk-industrielle kulturminnene, samt vedlikehold av den store samlingen av antikvariske og fredete hus.

Rørosmuseet har som mål å gjøre mest mulig av samlingene tilgjengelige gjennom Primus og Digitalt museum. Høsten 2016 fikk vi digitalisert fotografier og manuelle fotoregistreringer gjennom samlingsforvaltningsmidler i MiST. Dette er viktige bidrag til vårt arbeid med samlingene, men vi ser samtidig at registrering i Primus krever gode lokalkunnskaper, særlig når de manuelle registreringene er ufullstendige. Grunnet lav grunnfinansiering har arbeidet med samlingene et langsiktig fokus.

Det har gjennom flere år pågått en prosess mellom Klima- og miljødepartementet, Statsbygg og MiST Rørosmuseet, som omhandler framtidig eierskap og forvaltningsmodell for denne museumseiendommen. Dokumentasjon av tilstand og kostnader på bygninger og anlegg på denne eiendommen har vært nok så ressurskrevende også i 2016.

Kunnskapsutvikling

Store deler av museets kunnskapsproduksjon er prosjekt- og oppdragsfinansiert. På det kulturhistoriske området har det i 2016 pågått flere store prosjekter:

På oppdrag for Holtålen kommune arbeider vi med innhold og produksjon av verdensarvskilt for Dragås og Eidet smeltehytter. Prosjektet er viktig for å få til en helhetlig formidling av bergverkshistorien i regionen, og også at vi får formidlet verdensarvverdiene på en enhetlig måte.

På oppdrag for Røros kommune utarbeides en kulturhistorisk stedsanalyse for ulike deler i Røros sentrum. I det ligger en vurdering av de ulike områdenes kulturhistoriske verdier. Dette skal danne grunnlagsmateriale for utarbeiding av ny sentrumsplan i Røros bergstad.

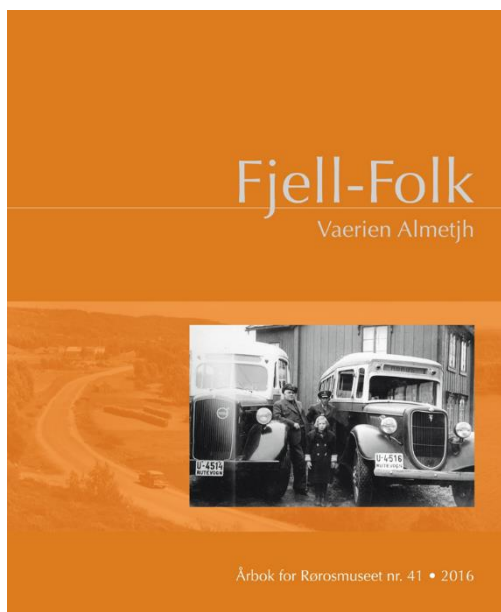
Vi har gjennom flere år arbeidet med å kartlegge samiske kulturmiljø som kan være aktuelle for framtidig formidling. Prosjektet skal fullføres i 2017.

Rørosmuseet inngår som referansepart i et forskningsprosjekt med Universitetene i Oslo, Uppsala og Sør-Wales om bergverk i Norden (med hovedfokus på Falun og Røros). MiST har finansielt bidratt inn i prosjektet for å få transkribert protokoller for kobbereksporten fra Trondheim, som er en unik kilde for oss som jobber med kobberhistorien. Dette er et viktig materiale for produksjonsstedene Røros og Løkken, men også bymuseene ettersom handelen gikk via handelsborgerskapet i Trondheim. En transkribering av dette historiske materialet vil gi en langt større mulighet for å dykke ned i den europeiske og globale kobberhandelen.

I 2016 ble årgang nr. 41 av Fjell-Folk/Vaerien Almetjh utgitt, og så langt har ca. 470 artikler stått på trykk. Årboka er en viktig del av museets kunnskapsproduksjon og formidling.

Museet bruker mye ressurser på å skaffe prosjektfinansiering. Et hovedprosjekt i 2016 har vært å skaffe finansiering til en samisk utstilling i 2017. I forbindelse med 100-årsjubileet for det første samiske landsmøtet i Trondheim 1917, planlegger vi en utstilling som skal åpnes i Smelthytta i juni 2017. Arbeidet er godt i gang, og utstillinga vil bl.a. innbefatte lån av ca. 40 samiske gjenstander fra Norsk Folkemuseum.

Vi har også jobbet med finansiering til et spennende utstillingsprosjekt om industribedriften HÅG, som ble en viktig hjørnesteinsbedrift fra 1950-tallet på Røros. Prosjektet er foreløpig ikke finansiert.

Bygningsvernsenteret

Istandsettingsprosjekter

Bygningsvernsenteret har hatt mange istandsettingsprosjekter i løpet av året. En av de store utfordringene har vært istandsettingen av Mannskapsbrakkka på Nedre Storz, Leirskolen. Se oversikt over istandsettingsprosjekter.

Utvikling av utdanningssystemene

2016 har vært et svært aktivt år på kurs- og utdanningssiden. I tillegg til handverksdagene og flere kortere kurs, ble det andre kullet med fagskolestudenter uteksaminert på forsommeren. Vi har sammen med Fagskolen Innlandet utarbeidet forslag til studieplan for 1-årig fagskoleutdanning i bygningsvern, som ble sendt NOKUT for godkjenning i september.

Bygningsvernsenteret var første halvår læringsarena for to bachelorstudenter i studiet Tradisjonelt bygghåndverk ved NTNU. Kurset var da Tradisjonsfaglig utøving 1, som har tema lokale laftetradisjoner. Andre halvår startet arbeidet med å finne gode prosjekter for kurset Tradisjonsfaglig utøving 2, som har tema grovt bindingsverk/stavkonstruksjoner.

Internasjonal utveksling

April-juni hadde vi en dansk snekkerlærling i arbeid på Antikvarisk Verksted. I juli hadde vi besøk av en tysk Wandergesell som arbeidet sammen med våre handverkere 1 uke.

Gjenbruk av bygningsmaterialer

Bygningsvernsenteret tar imot aktuelle brukte bygningsmaterialer. Etterspørsel etter brukt takskifer og stein til muring er jevn, og vi har levert til både tømmerfirma og samarbeidspartnere knyttet til Uthusprosjektet.

Istandsettingsprosjekter

Bygningsvernsenteret har en stor og sammensatt portefølje av istandsettingsprosjekter, både internt og eksternt, fra store bygningsprosjekter til små verkstedsoppdrag

---

Tiltak Kobbverkets eiendommer

Mannskapsbrakkå på Nedre Storwartz. Bølgeblikktaket omlagt, og ny papp lagt på tilbygg. Panel reparert rundt hele bygningen, noe utskifting på grunn av råteskader. Alle vinduer istandsatt, inkludert nye tettelister på innervinduer. Kopi av dør på sørveggen produsert og satt inn. Hele bygningen med vinduer malt to strøk.

Kruthuset på Skansen. Hvittet utvendig mur på gavlveggene med lokalbrent kalk. Skifertak demontert. Papp lagt på.

Storstallen på Øvre Storwartz. Istandsetting av vinduer.

Kontorbygningen i Kurantgården. Maling av gang.

Laboratoriebrakkå Nedre Storwartz, innvendig kledning og listverk.

Murhytta, Drenering utført rundt nordøstre hjørne og helt ut i Hyttelva. Istandsetting av deler av muren i samme område.

Olavsgruva, innvendige støttekonstruksjoner, restaurert og forlenget bulkkort.

Tiltak i kulturlandskapet i gruveområdet. 250 elever fra Røros videregående skole brukte en skoledag på rydding av skog og kratt i området mellom Olavsgruva og Gamle Solskinnsgruva, og noe oppover ved Taubanestasjonen.

Rydding mellom Røstplassen og Sleggghaugen, samt langs elva i Malmplassområdet.

Arbeidet med flytting av støttemur langs Lorentz Lossiusgate startet opp etter frosten i november/desember.

Eksterne oppdrag

Det er gjennomført 24 større tilstandsvurderinger, 4 større istandsettingsoppdrag og 15 større verkstedprosjekter, i tillegg til mange mindre oppdrag i løpet av året.

Nasjonalparksenteret

Besøkscenteret på Doktortjønna hadde i 2016 om lag 12.000 besøkende, av disse er ca 1/3 registrert gjennom billettsystemet (aktivitetsbillett). Aktiviteten var størst om sommeren og flertallet var barnefamilier og skoleklasser.

Friluftsområdet rundt senteret ble brukt aktivt til både naturformidling og populære utendørsaktiviteter som foring av husdyr og Elias-båter på Doktortjønna. Disse aktivitetene trekker publikum til senteret og sørger for at naturinformasjonen når flere.

I august ble det åpnet en ny natursti som har fokus på kvartærgeologien i området og det store sanddyneområdet «Kvitsanda». Naturstien følger en mye brukt tursti og når derfor et stort publikum.

I samarbeid med «Verdensarven som veiviser» gjennomførte senteret flere skoleopplegg i 2016. Alle på 5-trinn i Røros og Os fikk innføring i områdets kvartærgeologi med både inne- og uteaktiviteter. 8- trinn på Røros hadde en to-dagers overnattingstur i Femundsmarka med fokus på både natur- og kulturhistorie.

Det arbeides med å etablere en ny nasjonalparkutstilling på Doktortjønna. I 2016 ble det gjort en del grunnleggende vurderinger og utredninger knyttet til målgrupper, informasjonsmedier og budskap. Kort sagt: hva gjør vi hvor, når, og for hvem? Ny utstilling skal stå ferdig sommeren 2017.

Rørosmuseet har en driftsavtale med Femundsmarka nasjonalparksenter i Elgå (FNE). Dette er et lite senter som hadde om lag 2000 besøkende i 2016. Det ble startet en prosess med formål å bevisstgjøre lokalsamfunnet i Elgå på hvilken funksjon de ønsker at senteret skal dekke i fremtiden og om det er mulig å kombinere senteret med et informasjonspunkt slik at tilgangen på nasjonalparkinformasjon blir bedre gjennom hele året.

Drift og sikkerhet

Rørosmuseet driver mange store og komplisert anlegg, både besøkssteder og magasiner, og har fokus på sikkerhet for både publikum og ansatte, samt en effektiv og økonomisk forsvarlig drift av anleggene.

Sikkerhet i Olavsgruva

Vaktmesterne har i samarbeid med tømrere fra bygningsvernssenteret restaurert en bukkort i hovedfaringen i Olavsgruva. Konstruksjonen var i meget dårlig forfatning, men er nå totalrestaurert og bidrar til sikkerheten for publikum.

I mars ble det gjennomført hovedrensk i Olavsgruva i publikumsfaring, Bergmannshallen og i området ned til pumpene ved flatgangen og slepesynken. Nødutgangen ble også gjennomgått. En stor helle man har hatt under oppsikt over tid ble tatt ned ved hjelp av jekker. Området ellers er sikret med stemplinger og fysiske avsperringer. Rensk ble utført av egne ansatte sammen med to ansatte fra Orkla industrimuseum.

Pumpeanlegget i Olavsgruva trenger stadig oppgradering. Det er skiftet to pumper i 2016 og rør og slanger til anleggene skiftes nå etter hvert som vedlikeholdsbehovene melder seg.

Ny evakueringsløsning:

Heisen i gruva brukes ikke lenger til persontransport. Før sommersesongen ble det er konstruert ny evakueringsbåre for å frakte syke eller skadde personer ut fra Olavsgruva. For å lette bærearbeidet er det laget trappekonstruksjon med nedfellbare lemmer i trappene og montert vinsj for frakting av båre i den lengste/bratteste trappen. Evakueringsbåren ble testet og godkjent av Brann og redningsetaten under sikringskurset som ble gjennomført for ansatte i juni.

Museumsbygget på Olavsgruva:

Ytterdøren til museumsbygget er oppgradert med ny isolasjon og ny ytterpanel. I museumsbygget er de gamle spotlightene i butikk og utstilling skiftet til nye spoter med led-belysning. Mellom vaskerom og publikumstoalett er det skader etter vannlekkasje, rommene blir nå renoveret og pusset opp. Publikumstoalett blir ferdigstilt på nyåret 2017.

Oppgradering i Smelthytta:

Da HC-toalett i 1. etg i Smelthytta ikke lenger tilfredsstiller de nye kravene for universell utforming, er dette rommet nå gjort om og innredet til vaskerom og lager for vaskeartikler, det er investert i ny moppemaskin. Det er installert ventilasjonsopplegg for avkjøling i serverrommet i 3. etg med brannspjeld og brannisolasjon mellom rom-gjennomganger. Avkalkningsanlegg på hovedinntak vann er montert i Smelthytta for bla å unngå kalkproblemer i alle klimaanlegg i huset. Arbeidet med oppgradering av butikk og disk/resepsjon er påbegynt. Den nye butikkinnredningen er rengjort og tilpasset.

Tjurrufabrikken:

I vår ble det utført terrengarbeider ved Tjurrufabrikken. Terrenget ble drenert og bearbeidet for å lede vann vekk fra yttervegger. Terrenjusteringen gjorde også at man fikk opparbeidet ny adkomstvei til det øvre platå. Det er laget ny adkomstklapp inn til 2. etg. I Tjurrufabrikken. Ytterdøren til Tjurrufabrikken er også oppgradert med ny isolasjon og ytterpanel.

Dokortjønna:

På Dokortjønna har man begynt med oppgradering/oppussing av lokalene i 1. etasje for å gjøre klart til produksjon og installasjon av ny nasjonalparkutstilling.

Organisasjon

Rørosmuseet er ett av 9 museer i MiST. MiST har hovedkontor, fellesadministrasjon og utviklingsavdeling i Trondheim, og felles systemer for alle museene i organisasjonen. Rørosmuseet er organisert i seks avdelinger. Tre av avdelingene er funksjonsavdelinger som jobber på tvers, Administrasjon, Drift og Formidling, og tre er fagavdelinger som har ansvar for sine fagområder, Kulturhistorisk, Naturhistorisk og Bygningsvern.

Administrasjonsavdelingen

Rørosmuseet har en liten administrasjon med to ansatte, hvor den ene også er avdelingsleder for driftsavdelingen. I tillegg til ledelse, økonomioppfølging og løpende drift har verdensarvsentersøknad, framtidig eierskap til eiendommene etter Kobberverkets konkursbo og finansiering av framtidig drift og prosjekter vært viktige saker i 2016.

Formidlingsavdelingen

Formidlingsavdelingen har 3 fast ansatte, samt avdelingsleder som er ansatt på kulturhistorisk avd. I tillegg har avdelingen et 20-talls sesongansatte som gjør en stor innsats for å ta unna en hektisk sommersesong. Rekruttering og opplæring av sesongansatte er en svært viktig del av avdelingens ansvarsområde, både for å gi publikum en god opplevelse og av sikkerhetsmessige hensyn. Vertene våre skal ha god kunnskap om alt fra området historie, formidling og kundebehandling til brannslukking og sjøredning.

Avdelingens aktivitet er i stor grad knyttet til organisering av arrangementer, utstillinger og publikumsmottak (egen oversikt i slutten av rapporten). I tillegg har avdelingen hatt et sterkt fokus på bedre publikumstilgjengelighet og nye formidlingsopplegg for barn og unge.

Driftsavdelingen

Driftsavdelingen har tre fast ansatte, samt avdelingsleder ansatt på adm. avdeling. Driftsavdelingen har en sammensatt oppgaveportefølje, hvor de på ene siden har løpende oppgaver knyttet til de øvrige avdelingenes årsplaner, som å være med å sette opp utstillinger og større og mindre magasin-prosjekter, og på andre siden en del spesifikke oppgaver, knyttet til både drift og vedlikehold, sikkerhet og HMS.

Kulturhistorisk avdeling

Kulturhistorisk avdeling har 5 fast ansatte, og arbeider nokså bredspektret med dokumentasjon, kunnskapsbygging og formidling. Kulturhistorisk avdeling jobber tett sammen med formidlingsavdelingen, særlig med utstillinger og arrangementer.

Bygningsvernsenteret

Bygningsvernsenteret er Rørosmuseets største avdeling med 7 fast ansatte. I tillegg har avdelingen mange håndverkere i kortere engasjement i løpet av året. Avdelingens hovedoppgave er å drive kurs og opplæring samt istandsetting av antikvariske bygninger, både museets egne og private hus.

Naturhistorisk avdeling

Naturhistorisk avdeling er museets minste avdeling med en fast ansatt. Avdelingen har som hovedoppgave å drive de to sentrene under Besøkssenter Nasjonalpark Femundsmarka, på Doktortjønna og i Elgå, i henhold til autorisasjonen gitt av Miljødirektoratet. Hele denne virksomheten er rapportert i egen årsrapport til direktoratet. I tillegg forvalter avdelingen friluftsområdet ved Doktortjønna, med økonomisk driftsstøtte fra Røros kommune og utviklingsstøtte fra Sør-Trøndelag Fylkeskommune.

Økonomi

Rørosmuseet har en sammensatt økonomi med mange bidragsytere. Dette gir høy aktivitet, men er en krevende driftsmodell, både fordi en skal svare på tilsagnsbetingelser fra mange parter og fordi det krever mye oppfølging av ulike betingelser i både drifts- og prosjekttilsagn. Det har også blitt betydelig vanskeligere å få finansiert prosjekter de siste årene, særlig på aktiviteter knyttet til formidling (utstillinger) og samlingsforvaltning.

Samtidig har museet en svært begrenset offentlig museumsfinansiering, i 2016 utgjør denne 35 % av museets omsetning (landsgjennomsnittet ligger rundt 70 %). Vi er i en situasjon hvor vi etter beste evne forsøker å ivareta de verdiene vi er satt til å forvalte, men klarer dette bare i begrenset grad med dagens økonomiske rammebetingelser.

Rørosmuseet resultatregnskap	2015	2016
Sum Billettinntekter	2 690 543	3 177 834
Sum Inntekter fra butikken	1 248 778	1 191 210
Sum Inntekter fra kafeen	145 462	170 126
Sum Inntekter fra andre varer og tjenester	1 864 719	1 722 349
Sum Sponsorinntekter	0	0
Sum Gaver	0	175 000
Sum Andre egeninntekter	942 248	409 908
Totalt ord. off driftstilskudd	7 778 000	8 044 000
Totalt andre off tilskudd	5 791 900	7 875 248
TOTALE DRIFTSINNTEKTER	20 461 650	22 765 676
Sum utgifter til butikken	-592 552	-558 301
Sum utgifter til drift av kafeen	-137 097	-188 487
Sum utgifter til andre varer og tjenester	-80 922	-154 373
Sum lønns og personal kostnader	-11 278 159	-12 204 648
Sum pensjonskostnader	-1 350 113	-1 767 111
Sum avskrivinger		-47 502
Sum drift av lokaler	-863 990	-1 007 636
Sum vedlikehold av lokaler/bygg	-1 132 609	-687 646
Sum husleiekostnader	-637 105	-1 085 278
Sum andre driftskostnader	-3 816 597	-5 136 536
Sum offentlige refusjoner	23 305	269 507
Sum Driftskostnader	-19 865 839	-22 568 011
Driftsresultat	595 811	197 665
Sum finansinntekter	325	28 846
Sum finanskostnader	-6 880	-10 745
NTO finans	-6 554	18 101
RESULTAT	589 257	215 766

Utstillinger

Rørosmuseet har 4 faste utstillinger.

Åpnet

1988   **Kobberverket**, Bergverksutstilling, Smelthytta

1981   **Gruvedrift i Circumferensen**, Gruveteknikk og arbeiderhistorie, Olavsgruva

---

2000   **Ti finpusa**, draktutstilling, Smelthytta

2005   **Geologien i Rørostraktene**, geologi og bergarter, Olavsgruva

---

Museet har ikke en grunnfinansiering som gir rom for å produsere utstillinger. En er derfor avhengig av ekstern finansiering for å lage nye utstillinger. Det er dermed i stor grad kostnader knyttet til den enkelte utstilling og tilgjengelige finansieringsordninger som styrer utstillingsprogrammet.

I 2016 har vi hatt disse temporære utstillingene:

Åpningsdato:

06.02.2016   **Duodji in my heart**

13.02.2016   **Dette er Norge**, billedvevutstilling av Anne Tidemand-Johannessen Møller

---

23.04.2016   **Gullets mørke side**, - om barnearbeid i gullgruveindustrien i dag. Foto av Larry C. Price

---

11.06.2016   **Spennvidde**, - grafikk av Ellen Karin Mæhlum og Randi Annie Strand.
Arrangert av Røros kunstlag.

10.09.2016   **Dalvedh**, kunstprosjekt av Sissel M. Bergh og Frode Fjellheim.

29.09.2016   **Queering Sápmi**, Fotorprosjekt om kjønn, seksualitet og identitet.

Arrangementer

Rørosmuseet har hatt mange åpne arrangementer gjennom året, innenfor et bredt spekter av temaer:

		
<p>Tradisjonsmat - Flatbrød Torsdagkveld i Sleggveien ARRANGEMENT, RØROSMUSEET SLEGGVEIEN 7. juli: 18.00</p>	<p>Barn på Røros i gamle dager Torsdagkveld i Sleggveien ARRANGEMENT, RØROSMUSEET SLEGGVEIEN 14. juli: 18.00</p>	<p>Teater i Olavsgruva: Tusen alen under jorden - i et fakkelskinn</p>
		
<p>Handverkskveld, samisk sløyd og hyllkakesteking Torsdagkveld i Sleggveien ARRANGEMENT, RØROSMUSEET SLEGGVEIEN 21. juli: 18.00</p>	<p>Folkemusikk-kveld Torsdagkveld i Sleggveien ARRANGEMENT, RØROSMUSEET SLEGGVEIEN 28. juli: 18.00</p>	<p>Juleverksted og julefest Velkommen til juleverksted og julefest i Smellhytta! ARRANGEMENT I RØROSMUSEET I SMELLHYTTA 3. desember: 11.00 - 15.00</p>

Dato	Arrangement	Fagområde
20.01.2016	Nasjonalparksenterprogrammet: "Rødlista og rypeforvaltning". Snorre Henriksen fra Artsdatabanken foredro om kriteriene for at arter blir rødlistet og grunnene til at rype nå er på Rødlista. Geir Vagnild informerte om lokal forvaltning av rype i Rørosregionen	Naturverdier
16.02.2016	Rørosmartnan 2016. Åpningsarrangement på Malmplassen, konserter, foredrag, håndverkerworkshops, håndverksdemonstrasjoner, fortellerstunder, aktiviteter for barn mm.	Naturverdier Kulturhistorie Bygningsvern
02.03.2016	Nasjonalparksenterprogrammet: "Moskus". Tord Bretten fra Statens naturoppsyn foredro om moskusen i Norge, historie og forvaltning. Roald Evensen fra Naturvernforbundet i Rørosregionen orienterte om moskusen i Femundsmarka	Naturverdier
16.03.2016	Nasjonalparksenterprogrammet: Helge Ingstad kveld. Benedicte Ingstad foredro om faren, oppveksten og ekspedisjonene. Sverre Hovind foredro om Helge Ingstad som inspirasjonskilde og turen "I Ingstads fotspor"	Naturverdier
06.04.2016	Nasjonalparksenterprogrammet: "Fjellrevprosjektet og livet rundt en foringsautomat". Marit Østby Nilsen og Solveig Græsli fra Fjelldriv foredro om fjellrevprosjektet, og arbeidet med å reetablere fjellreven i Sylan	Naturverdier

18.06.2016	Åpningsdag Doktortjønna	Naturverdier
25.06.2016	Åpningsdag Elgå	Naturverdier
01.07.2016	"Tusen alen under jorden" - teaterforestilling i Olavsgruva, hver dag i juli	Kulturhistorie
07.07.2016	Torsdagskveld i Sleggveien: Lokal mattradisjon Flatbrødsteking	Kulturhistorie
14.07.2016	Torsdagskveld i Sleggveien: Barnas Sleggveien Sanglek og annen aktivitet for barn	Kulturhistorie
21.07.2016	Torsdagskveld i Sleggveien: Handverkskveld og hyllkakesteking	Kulturhistorie
28.07.2016	Torsdagskveld i Sleggveien: Folkemusikk-kveld	Kulturhistorie
04.08.2016	Torsdagskveld i Sleggveien: Malmplassen – sentrum i bergverkssamfunnet. Vandring i nærområdet, blant Røros Kobberverks gamle industriruiner	Kulturhistorie
18.08.2016	Foredrag om barnearbeid, v/ Liv Tørres, direktør ved Nobel Fredssenter	Kulturhistorie
24.08.2016	Handverksdager 2016. 4 parallelle ukeskurs	Bygningsvern
27.08.2016	Visning av tradisjonshandverk - Åpen dag for publikum under Handverksdagene	Bygningsvern
03.09.2016	Fyrsettingsdag på Storwartz. Omvisning i Olavsgruva, taubanekjøring, historisk vandring og fyrsetting. Samarbeid med Olavsgruvas Venner.	Kulturhistorie
04.09.2016	Geologiens dag. Geologisk og kulturhistorisk vandring fra Rugldalen til Muggruva	Naturverdier
14.09.2016	Kulturminnedagene 2016. Presentasjon av museets arbeidsområder.	Naturverdier Kulturhistorie Bygningsvern
15.09.2016	Kulturminnedagene 2016. Vandring i Kjerkgata.	Kulturhistorie
29.09.2016	Raasten Rastah - sørsamisk kulturfestival 2016. Åpning av utstillingene Queering Sapmi og Dalvedh i Smelthytta. To-dagers seminar med foredrag bl.a. om Rørosmuseets arkivprosjekt knyttet til samisk historie under festivalen.	Kulturhistorie
03.12.2016	Juleverksted/juletreff i Smelthytta. Samarbeid med Røros Museums- og historielag og Folkemusikkarkivet for Røros-området	Kulturhistorie

MiST Rørosmuseet
Årsmelding 2016